

EU-krönikan

Anton Nilsson, ministerråd

Så här på slutrakan av den här mandatperioden i Europaparlamentet brukar det väl höra till med en liten tillbakablick på vad det är som har varit mest utmärkande för den här perioden. Det här har varit den nionde legislaturen, som det så fint kallas, och är alltså den nionde perioden som Europaparlamentet har suttit sedan det grundades i sin nuvarande form.

Valrörelsen 2019 präglades till stor del av miljö- och klimatfrågor. Även om det inte ledde till någon dramatisk förändring i mandatfördelningen mellan de politiska grupperna i parlamentet så var det från starten tydligt att dessa frågor skulle komma att vara väldigt högt prioriterade. När den nya kommissionen skulle tillträda behövde de därför ha en mycket tydligt plan att presentera för att de skulle kunna få stöd av en majoritet i Europaparlamentet. Kommissionens svar blev den så kallade gröna given, som ni kunnat läsa om flera gånger i det här nyhetsbrevet och som i korthet går ut på att EU ska bli världens första klimatneutrala region.

Under mandatperioden har vi sedan sett ett stort antal lagförslag som syftat till att implementera den gröna given. Det har handlat om allt från stora övergripande lagar som EU:s klimatlag eller översikten av utsläppshandeln till mindre, mer detaljerade förslag. Europaparlamentet har alltså haft famnen full med att behandla den här typen av lagstiftning de senaste åren.

Men den här mandatperioden kom såklart också att präglas av Covid-krisen. På ett sätt följde den ett ganska bekant mönster. EU drabbades av en stor kris som ledde till oreda, men i slutändan tog sig EU samman och kom ut som en union med ytterligare befogenheter. I det här fallet var den s.k. återhämtnings-

fonden det mest tydliga exemplet. För första gången gick EU-länderna in för att ta lån med EU:s budget som säkerhet.

Rysslands brutala anfallskrig mot Ukraina har också kommit att prägla arbetet. EU:s roll på den utrikespolitiska arenan är inte alltid självklar men det har också kommit att beröra många andra områden. Energipolitiken är ett exempel som också kopplar till den gröna given. Plötsligt blev omställningen till förnyelsebar energi inte bara en fråga om klimatet utan också om säkerhetspolitik. Vi kan inte fortsätta att vara beroende av länder utanför EU för vår energiproduktion och det har givetvis satt press också på EU att agera snabbare.

Vid sidan av dessa frågor har lagstiftningsarbetet fortsatt på många andra områden, men när man ser tillbaka på de här åren är det sannolikt ovan nämnda punkter som kommer sticka ut mest. Snart tillträder nästa Europaparlament och det återstår att se vilka som blir nästa periods stora frågor. Det är ingen högoddsare att geopolitik kommer ligga högt upp på agendan, men vi kan vara säkra på att mycket annat hinner hända under de fem år som nästa Europaparlament sitter.

Bonjour från Bryssel!

Emma Lindvall, praktikant

Om mars gav hopp om vår så har april varit en påminnelse om att sommaren ännu är en bit bort. Med temperaturer ner mot nollsträcket, ösregn och kalla vindar är jag tacksam över att jag inte skickade hem mina vantar när familjen var över på påsken. Några dagar över 20 grader, mysiga marknader och utflykter gör dock att man lätt förtränger de mulna dagarna.

Under april har jag rådsmötena jag övervakat fortsatt handlat mycket om katter och hundars välfärd, gränsöverskridande europeiska sammanslutningar, skogsövervakning och uttjänata fordon. Jag och Anton bjöd också in praktikanter från de andra nordiska ständiga representationerna för en bastukväll. De fick bekanta sig med Åland och vi med de andra länderna och regionernas arbete. Speciellt intressant var att stifta bekantskap med den grönländska praktikanten **Marie-Kathrine Barlaj Lyberth**, vars arbetsuppgifter och ämnesområden verkar variera ungefär lika mycket som för oss. Mer om Grönland och Marie-Kathrine får ni läsa om senare i nyhetsbrevet!

Jag har också hunnit bocka av ytterligare två belgiska städer från min lista denna månad. Tillsammans med min kollega **Suvi Silfvenius** var jag på helgutflykt till Brygge, som ligger ungefär en timme nordväst om Bryssel. Den medeltida stadskärnan är upptagen på Unescos världsarvslista och staden kändes verkligen som tagen från en saga. I Brygge finns också elituniversitetet College of Europe som syftar till att utbilda en elit av unga ledare för Europa. Den andra

staden jag utforskat är det universitetspräglade Leuven, som ligger ungefär 25 minuter ost om Bryssel. Med tanke på de gamla anorna och byggnaderna samt universitetet liknade Leuven lite på Lund. Söndagen jag var i Leuven förmodar jag dock att många studerande var hemma hos sina familjer eller höll sig inomhus för staden var överlag tom på folk.

En generell reflektion om man jämför Bryssel med nordiska huvudstäder är att söndagen verkligen helgas som vilodag ur ett kommersiellt hänseende. Dessutom har jag hittills inte stött på en enda butik som har öppet 24/7. Matbutiker öppnar ofta vid kl. 8.30 och stänger vid kl. 19-20, vilket även ur åländsk synvinkel är relativt kort. Annan shopping kan göras mellan ungefär kl. 10-18, vilket är mer i linje med Åland. Dessutom är det mer regel än undantag att alla butiker har stängt på söndagar. Vissa restauranger och caféer har stängt på måndagar och/eller tisdagar men håller annars öppet. Om det är bra eller dåligt får vara upp till var och en att bestämma!

EU:s första regler någonsin om våld mot kvinnor har godkänts

VÅLD MOT KVINNOR Europaparlamentet har godkänt de första reglerna någonsin om våld mot kvinnor. De nya reglerna ska bekämpa könsrelaterat våld och skydda offren, särskilt kvinnor och de som utsätts för våld i hemmet. Direktivet kräver hårdare tag mot nätvåld, bättre stöd till offren och insatser för att förhindra våldtäkt. De nya reglerna förbjuder kvinnlig könsstympning och tvångsäktenskap och ger särskilda riktlinjer för brott som begås på nätet, såsom offentliggörande av privat information och nätblotning.

Den nya lagstiftningen tar upp fler försvårande omständigheter än tidigare vid brott som kan leda till strängare påföljder, till exempel brott mot offentliga personer, journalister eller människorättsförsvarare. I listan över försvårande omständigheter finns också avsikten att straffa offer på grund av deras kön, sexuella läggning, hudfärg, religion, socialt ursprung eller politiska övertygelser, och av hedersrelaterade skäl.

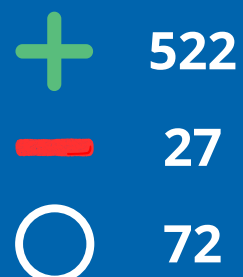
Offrens säkerhet och välbefinnande ska prioriteras, bland annat genom skyddat boende. Vårdtjänster ska erbjudas, inte minst när det gäller sexuell och reproduktiv hälsa. Myndigheterna i EU-länderna kommer oftare att behöva rapportera och samla in bevis, och de måste jobba för att alla ska förstå att sex utan samtycke är ett brott. EU-kommissionen måste nu vart femte år bedöma om reglerna bör ses över.

De nya reglerna träder i kraft 20 dagar efter det att texten har offentliggjorts i EU:s officiella tidning. EU-länderna har tre år på sig att införa bestämmelserna i sin nationella lagstiftning.

Sammanfattning

- Insatser att förhindra våldtäkt och öka förståelsen för samtycke
- Tvångsäktenskap och kvinnlig könsstympning är brott
- Att lämna ut privat information på nätet utan samtycke är förbjudet, liksom nätblotning
- Specialisthjälp för brottsoffer

Röstresultat

Svårt för central- och östeuropéer att få toppjobb i EU

DIVERSITET Inte en enda medborgare från Central- eller Östeuropa utsågs till en ledande befattning i EU:s institutioner eller byråer under 2023, enligt den nya utgåvan av Geographical Representation in EU Leadership Observatory. I rapporten dras slutsatsen att representationen för medborgare från Central- och Östeuropa har försämrats dramatiskt till förmån för medborgare från Nord- och Västeuropa.

Källa: POLITICO

Stubb besökte representationen

PRESIDENTBESÖK Som en del av sitt första besök till Bryssel som president besökte **Alexander Stubb** representationen, där han själv tidigare arbetat. Syftet med Stubbs besök till Bryssel var att diskutera bland annat säkerhets- och försvarspolitik samt situationen i Ukraina. Han träffade till exempel rådets ordförande **Charles Michel**, parlamentets ordförande **Roberta Metsola**, kommissionens ordförande **Ursula von der Leyen** och NATO:s generalsekreterare **Jens Stoltenberg**.

Källa och bild: Finlands ständiga representation till EU

EU-partier lovar att hålla sig borta från deepfakes

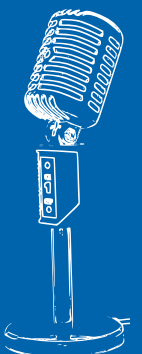
DESINFORMATION Under april endades Europeiska politiska partier om att undvika att skapa och sprida omärkta deepfakes inför valet i juni. Detta gjordes genom EU:s frivilliga uppförandekod som innehåller ett löfte om att inte producera, använda eller sprida vilseledande innehåll. Majoriteten av EU:s politiska partier — såsom mittenhögerpartiet European People's Party (EPP), mittenvänsterpartiet Party of European Socialists (PES) och högerpartiet European Conservatives and Reformists Party (ECR) — undertecknade uppförandekoden under en ceremoni i kommissionen. Ytterhögergruppen Identity and Democracy (ID) skrev inte på under ceremonin, men anslöt sig senare.

Tidigare har EU med hjälp av förordningen om digitala tjänster beordrat teknikjättar att motarbeta desinformation och hacker-attacker inför valet. Kommissionen har också släppt nya riktlinjer för att minska riskerna för spridning av falsk information, samordnade ryska botkampanjer eller falska media. Stora sociala mediaplattformar har ombetts se till att politiska annonser och deepfakes är tydligt märkta. De måste också övervakas hot och narrativ som växer i EU-länder samt se till att deras algoritmer främjar mångsidigt innehåll.

Källa: POLITICO

Månadens poddtips

Varannan vecka släpper Sveriges Radio ett nytt avsnitt av podden **P3 Historia**, som handlar om personerna som skapade vår historia. Avsnitten är en timme långa och [du hittar alla avsnitt via denna länk](#). Podcaster eller Spotify.

Schweiz döms för misslyckad klimatpolitik

KLIMAT Europadomstolen har dömt Schweiz för kränkning av mänskliga rättigheter till följd av sin klimatpolitik. Målet väcktes av en grupp personer i Schweiz som hävdade att staten inte gjort tillräckligt för att minska utsläppen av växthusgaser. Till följd av det har de utsatts för livshotande värmeböljor i strid med rätten till liv och rätten till privat- och familjeliv i Europakonventionen. Domstolen fann att Schweiz inte hade agerat i tid och på ett lämpligt och konsekvent sätt för att utforma, utveckla och genomföra relevant lagstiftning och åtgärder för att mildra effekterna av klimatförändringarna. Schweiz hade därför underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt konventionen. Domstolen konstaterade att konventionen innefattar en rätt för enskilda att få ett effektivt skydd av statliga myndigheter mot allvarliga negativa effekter av klimatförändringarna på deras liv, hälsa, välbefinnande och livskvalitet. Statens primära skyldighet är att anta och tillämpa bestämmelser och åtgärder som kan mildra nuvarande och framtida effekter av klimatförändringarna.

Källa: ENNHRI

Alkoholinköp på nätet kan bli dyrare

ALKOHOL Nya regler där köparen föreslås ha ett större ansvar för att punktskatten betalas kan göra det dyrare att köpa alkohol på nätet till fastlandet. Tullen och Skatteförvaltningen uppskattar att punktskatten blir obetald vid 99 procent av alkoholinköpen från utländska näthandlar, vilket betyder att Finland går miste om 80-100 miljoner euro per år. Målet med

förslaget är att göra det svårare att kringgå skatt och uppskattas öka punktskatteintäkterna med 5 miljoner euro på årsnivå.

I dagens läge ska en privatperson som beställer alkohol från ett annat EU-land och ordnar transporten av varorna till Finland bland annat lämna in en förhandsanmälan och en skattedeklaration och betala punktskatt. De nya reglerna uppmuntrar köpare att handla från mer tillförlitliga aktörer eftersom köparen är medansvarig för att skatten betalas om försäljaren inte självmant anmäler produkterna till Skatteförvaltningen eller ställer säkerhet för betalningen av punktskatterna. Landskapsregeringen har endast fått ett kort sammandrag och förslag på lagtext på svenska. I den beredning som kunnat göras har det inte uppstått skäl att invända mot sakinnehållet. Landskapsregeringen poängterade dock den stora betydelsen av att handeln över skattegränsen ska vara så enkel som möjligt. Förslaget är för närvarande på remissrunda och ska sedan lämnas till riksdagen.

Källa: Finansministeriet, Skatteförvaltningen och Svenska YLE

TikTok-förbud?

SOCIALA MEDIA USA förbjuder den kinesiska videoappen TikTok, som ägs av det kinesiska företaget ByteDance, såvida den inte säljs till en godkänd köpare innan 19.1.2025. Förutom insamling av känsliga användardata och spioneri finns oro om att Kina sprider desinformation, propaganda och misstro mot demokrati genom appen. TikTok hotar med rättsliga åtgärder. I Europa har en TikTok-tjänst som erbjuder belöningar i form av presentkort för att titta på videor stoppats av ByteDance efter att EU hotat att blockera den på grund av rädsla för beroende bland barn.

Källa: CNN, New York Times, Politico och kommissionen

Nordisk praktikantbastu - Åland och utbyte av kunskap i fokus

NORDISKT SAMARBETE Anton och Emma bjöd under månaden traditionsenligt in praktikanter från de andra nordiska ständiga representationerna till en gemensam bastukväll för att utbyta kunskaper och erfarenheter.

De andra praktikanterna fick bekanta sig med det fina som Åland har att erbjuda samt de specifika utmaningarna som finns i förhållande till EU. Anton lyfte i sin presentation bland annat upp att Åland är ett dynamiskt samhälle som behöver nya människor och där internationellt samarbete alltid varit viktigt på grund av sjöfarten. Ett problem för Åland är att kommissionen allt oftare kräver endast en nationell plan eller myndighet per medlemsstat trots att Åland har behörighet i frågan. Mer om detta finns i nyhetsbrevet från mars.

- Det är viktigt att framtida EU-tjänstemän känner till Åland. Olika delar av EU ser olika ut och det är viktigt att ta det i beaktande när man stiftar lagar, säger Anton.

GRÖNLAND OCH EU

Grönland är förutom världens största ö ett utomeuropeiskt territorium som har en koppling till EU genom sina avtal när Grönland lämnade EU år 1985. Ön har en befolkning på omkring 57 000 och självstyre på liknande sätt som Åland. Eftersom exporten domineras av fiske är hållbart fiske en hörnsten i samarbetet med EU. Grönland och EU har också finansieringsavtal gällande utbildning och grön tillväxt.

Marie-Kathrine Barlaj Lyberth som kommer från Qaqortoq på södra Grönland gör praktik på Greenland Mission to the EU. På uppdrag av den grönländska regeringen fokuserar representationen på bland annat utomeuropeiska länder och territorier, partnerskapsavtalet om fiske med EU och andra samarbetspartners som Grönland har inom EU.

Vad är den största skillnaden mellan arbetsuppgifterna som du och de andra danska praktikanterna har?

- De andra fokuserar på specifika områden medan mitt arbete är mer mångsidigt. Vårt team på kontoret är mindre än de andra. Som praktikant är det spännande att få hålla på med olika områden, säger hon.

Jag har hört dig prata danska, hur kommer det sig att du kan det utöver grönländska?

- Grönländska är det officiella språket på Grönland, medan danska är vårt andra språk eftersom Grönland har varit koloniserat av det danska kungadömet till år 1953. Danska lärs ut i skolan som ett andra språk från det första året i grundskolan, svarar hon.

Vad är det viktigaste att ålänningarna vet om Grönland?

- Det finns inga vägar mellan städerna och bosättningarna på Grönland. Vi måste ta flyget eller båten till den närmaste staden eller bosättningen, säger hon.

Marie-Kathrine med sitt team i Bryssel och kollegor från Grönland.

Olaglig marknadsföring på sociala media

ONLINEMARKNADSFÖRING Ett inlägg under april på sociala media där artisten **Lady Gaga** marknadsförde ett receptbelagt läkemedel mot migrän visar svårigheter för EU att tillämpa lagstiftning online. Att marknadsföra receptbelagda läkemedel till allmänheten är olagligt i EU, vilket gör att européer inte får reklam för preparat som endast läkare kan skriva ut. Förbudet är dock svårt att tillämpa online. Lady Gaga har ungefär 56,5 miljoner följare på sitt Instagramkonto, vilket gör att miljontals européer potentiellt kunnat se marknadsföringen av läkemedlet.

Från politiskt håll inom EU höjdes röster för att Meta, som äger Instagram, måste ta bort olagligt material och vidta åtgärder för att förhindra liknande övertramp i framtiden. Det kan göras genom att begränsa dylikt material till amerikanskt territorium. EU måste också visa politiska vilja att upprätthålla bestämmelserna. Eftersom EU:s nya digitala lagar DSA och DMA tillåter EU att ingripa först efter att användare flaggat innehåll som olagligt, vilket betyder att innehållet potentiellt redan fått stor spridning, är EU beroende av att användare rapporterar olagligt innehåll. Om innehållet sedan inte tas bort kan EU vidta åtgärder.

Källa: POLITICO

Bild: Kerde Severin

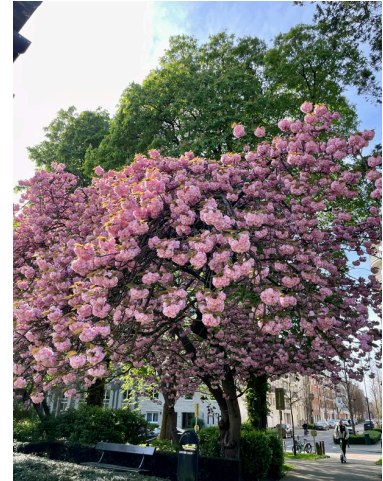
April i bilder

Emma och Anton har suttit på många och långa möten i rådet under april.

Emma och Suvi på utflykt i Brygge.

Blommande körsbärsträd gör att man lätt glömmer de regniga dagarna.

Visste du att Tintin, Smurfarna m.fl. är från Bryssel? Totalt pryder mer än 80 verk av seriekaraktärer väggarna i huvudstaden.

Anton och Emma var på besök till Europaparlamentet för att träffa parlamentariker **Nils Torvalds** och hans medarbetare.

Emma firade la Diada de Sant Jordi på Kataloniens representation - ett firande där utbyte av rosor eller böcker hör till.

Mejlet skickas av Ålands landskapsregerings representant i Bryssel. Nyhetsbrevet skrivs och redigeras av Emma Lindvall. Tanken är att mejlet ska sammanlänka ålänningar med EU-frågor på agendan. Hör av er om ni har frågor eller specifika EU-ärenden ni vill att vi bevakar.

[Föregående nyhetsbrev hittar du här!](#)

Ni når oss via:

anton.nilsson@gov.fi & emma.lindvall@gov.fi

Facebook: [Ålands landskapsregering i EU](#)